

**อิทธิพลของเพลงเพื่อชีวิตที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก**

**The attitude and the imitation behavior to the music for life of
Ramkhamhaeng University students, Huamark Campus**

ภานุมาศ ภมรบุตร^{1*}

¹นักศึกษา สาขาวิชาการสื่อสารพัฒนการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ 10240

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของเพลงเพื่อชีวิตที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1). เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตหัวหมาก 2). เพื่อศึกษาพฤติกรรมเลียนแบบที่มีต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตหัวหมาก 3). เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบที่มีต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตหัวหมาก

กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมากจำนวน 400 คน โดยเป็นนักศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2555 และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูล ซึ่งทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือโดยรวมด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิตในประเด็นการแสดงออกที่แปลกใหม่ของศิลปินมากที่สุด และมีพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตในประเด็นเลียนแบบทางความเชื่อด้านรักชาติมากที่สุด และทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเลียนแบบของนักศึกษาในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

Abstract

The research of “The attitude and the imitation behavior to the music for life of Ramkhamhaeng University students, Huamark Campus” there is purpose to 1) to study the attitudes with music for life of Ramkhamhaeng University students, Huamark Campus 2) to study the imitation behavior to the music for life of Ramkhamhaeng University students, Huamark Campus 3) to study the relationship between attitudes and behavior to imitate toward the music for life of Ramkhamhaeng University students, Huamark Campus.

The representative sample is 400 students of Ramkhamhaeng University, Huamark Campus, who are the students in 2nd semester of academic year 2554. By used the questionnaire to collect data, which have tests the reliably of the whole instrument for coefficient alpha along the concept of Cronabach's Alpha Coefficient.

The majority of the representative sample has the attitude towards the music for life in the expression of the artist's most exotic. And there is the behavior to imitation the music for life in the way to imitate of idea and belief the most patriots and the attitude towards music for the students' life there is relation to imitate the behavior of students in the same direction in the medium level.

คำสำคัญ : ทศนคติ พฤติกรรมเลียนแบบ เพลงเพื่อชีวิต

Keywords : Attitudes , imitation behavior, music for life.

*ผู้พิมพ์ประสานงานไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ b3forevilla@hotmail.com โทร. 08 1381 8400

1. บทนำ

ความรุนแรงของวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันมีจำนวนมากขึ้น และทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ดังจะเห็นจากข่าวที่ปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์ทั่วไป เช่น เด็กนักเรียนอาชีวะยกพวกตีกัน เด็กวัยรุ่นใช้ปืนยิงคู่อริ และยิงตัวตาย กลุ่มเด็กวัยรุ่นรุมข่มขืนเด็กผู้หญิง ฯลฯ มีการใช้อาวุธที่รุนแรงและอันตราย เช่น มีด ปืน วัตถุระเบิด ซึ่งความรุนแรงเหล่านี้นำไปสู่สาเหตุการเสียชีวิต และอุบัติเหตุ ทั้งนี้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ วุฒิภาวะทางด้านอารมณ์ การปรับตัวในสังคม อีกทั้งยังเป็นช่วงแห่งการเรียนรู้หาประสบการณ์ อยากลองสิ่งแปลกใหม่และทำในสิ่งที่ท้าทาย โดยมีความรู้สึกว่าตนเองแน่ เก่ง ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน หลายสิ่งหลายอย่างที่เกิดขึ้นกับคนอื่นจะไม่เกิดกับตนเองและไม่คำนึงผลที่จะเกิดตามมาในอนาคต ซึ่งเป็นสาเหตุนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ในวัยรุ่นมากมาย ขณะเดียวกันก็เรียนรู้หรือซึมซับความรุนแรงจากชีวิตจริงที่ได้เห็น ได้สัมผัสจากคนใกล้ชิด ครอบครัว ชุมชน สังคม โรงเรียน สิ่งแวดล้อม ตลอดจนจากสื่อต่างๆ ที่มีผลกระทบอย่างในสังคมปัจจุบัน

สาเหตุสำคัญที่ทำให้การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมมีความรุนแรงนั้น มีดังนี้ (ผศ.น.พ.ศิริชัย หงษ์สงวนศรี ภาควิชาจิตเวช คณะแพทยศาสตร์ ร.พ.รามธิบดี)

1. ขาดความรู้และทักษะ ในการดำเนินชีวิต ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ การจัดการอารมณ์ การแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิต การปฏิเสธ การมีกิจกรรมที่เป็นสุขเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

2. ขาดความตระหนัก ต่อการป้องกันตนเองอย่างจริงจัง ไม่เห็นประโยชน์ของการป้องกัน และไม่เห็นโทษหรือพิษภัยจากพฤติกรรมเสี่ยง

3. ขาดการควบคุมตนเอง ในการป้องกันความเสี่ยง ไม่มีการควบคุมตนเองดีเพียงพอ คล้อยตามเพื่อนหรือสิ่งแวดล้อมได้ เหล้าและยาเสพติดเป็นสาเหตุที่ทำให้จิตใจเสียการควบคุมตนเอง อาจทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงได้

4. ปัญหาทางจิตใจ อารมณ์ หรือโรคทางจิตเวช ทำให้ขาดความสุข เกิดความทุกข์ใจ ความก้าวร้าว หรือเคยโดนกระทำทารุณทางกายหรือทางเพศ จะแสดงออกเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ เพื่อชดเชย ปิดบัง หรือระบายอารมณ์เป็นพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การใช้ยาเสพติดเพื่อลดความเครียดหรืออารมณ์เศร้า

5. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ทศนคติและแบบอย่างในครอบครัว ความเป็นสุขของครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน และสังคม การชักจูงใจจากแฟน ดารานักร้อง การโฆษณา และค่านิยมทางวัตถุนิยม

ทั้งนี้การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมที่มีความรุนแรงของวัยรุ่นยังส่งผลกระทบต่อสังคม ครอบครัว เช่น การต่อต้านผู้ใหญ่ ไม่ค่อยเชื่อฟังในสิ่งที่ผู้ปกครองบอก ส่วนใหญ่จะเชื่อเพื่อนและไปตามเพื่อน ซึ่งทำให้ขาดความสนใจในการเรียน ผลการเรียนลดน้อยลง เนื่องจากเด็กวัยรุ่นบางคนเที่ยวกลางคืน และไม่มีเวลาสำหรับพักผ่อน ทำให้จิตใจเหม่อลอย ไม่มีสติในการเรียน รวมถึงการมีความรักในวัยเรียนของวัยรุ่น จนส่งผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น การทำแท้ง การติดโรคจากการมีเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ จึงแก้ปัญหาด้วยการเริ่มเข้าไปใช้ยาเสพติดด้วยความอยากลองในสิ่งแปลกใหม่ ตามเพื่อน เพียงเพราะรู้สึกว่าการทำเช่นนั้น เป็นเรื่องธรรมดาทำให้ตัดสินใจผิดพลาดกลายเป็นเหยื่อของสารเสพติด และเป็นปัญหาของสังคมตามมา

วัยรุ่นบางคนหาทางออกด้วยการปลีกตัวเองออกมาจากปัญหา เก็บตัวอยู่คนเดียว หมกมุ่นอยู่กับเรื่องที่ชอบหรือสนใจ เช่น การฟังเพลง ปล่อยอารมณ์ ความคิดไปตามเพลง ซึ่งจากงานวิจัยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของ

ดนตรี พบว่า ดนตรีนั้นมีความสำคัญยิ่งกับร่างกายและจิตใจของมนุษย์ ดังที่ นพ.ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา กล่าวว่า ดนตรีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ และการทำงานของสมองในหลายๆ ด้าน ดังนี้

1. ผลของดนตรีต่อร่างกาย สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ อัตราการหายใจ อัตราการเต้นของชีพจร ความดันโลหิต การตอบสนองของม่านตา ความตึงตัวของกล้ามเนื้อ และการไหลเวียนเลือด
2. ผลของดนตรีต่อจิตใจและสมอง สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ อารมณ์ สติสัมปชัญญะ จินตนาการ การรับรู้สภาพความเป็นจริง และการสื่อสารทางอวัจนภาษา

ศศิธร พุ่มดวง ที่กล่าวไว้ว่า ดนตรีมีผลต่อร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณของบุคคล ความเร็วของจังหวะเสียงดนตรี มีผลต่อร่างกายทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของจังหวะของร่างกาย เช่น การเต้นของหัวใจการหายใจ รวมทั้งการทำงานของกล้ามเนื้อและอารมณ์ของบุคคล และดนตรีอาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าเนื้อหาในบทเพลงยังสามารถเป็นภาพสะท้อนความคิดและวัฒนธรรมได้ประการหนึ่ง วัยรุ่นใช้บทเพลงเป็นเวทีในการสื่อสารถึงสิ่งที่วัยรุ่นต้องการที่อาจต่อต้านกับกฎเกณฑ์ทางสังคม หรือการแสดงออกหลังจากที่ได้ฟังเพลง ซึ่งเนื้อเพลงอาจเป็นตัวกระตุ้นต่อพฤติกรรมดังจะเห็นได้จากชาวที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ เกี่ยวกับเหตุทะเลาะวิวาทในงานคอนเสิร์ตเพลงเพื่อชีวิต เช่นงานคอนเสิร์ต 25 ปี “พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์” งานมหกรรมดนตรีเพื่อธรรมชาติและชีวิต และคอนเสิร์ตการกุศล “แสงแห่งหวัง แอ๊ด คาราบาว-เสก โลโซ” ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมีทั้งผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจนอาจเรียกได้ว่าเป็นปัญหาสังคมที่ทุกฝ่ายกำลังหาวิธีแก้ไข หรือกำหนดมาตรการออกมาอย่างจริงจังไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งกองอำนวยการเพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยในระหว่างการแสดงคอนเสิร์ต โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหลายร้อยนายควบคุมดูแลสถานการณ์ แต่ก็ยังมีเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก ทั้งนี้หากพิจารณาสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์เหล่านี้ ได้มีผู้ออกมาแสดงทัศนคติทั้งนักดนตรีและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยว่ามีปัจจัยหลัก 3 ประการคือ 1. สุรา และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นต้นเหตุหลักในการทำให้เกิดปัญหาการทะเลาะวิวาทในงานแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งควรระงับการจำหน่ายจ่ายแจกสุรา 2. วัยรุ่นใช้เวทีคอนเสิร์ตเป็นจุดนัดพบเพื่อ “ล้างแค้น” คู่กรณี โดยมีการเตรียมตัวมาล่วงหน้า และ 3. การตรวจตราและการรักษาความปลอดภัยไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ศิลปินและดนตรีที่มีส่วนเร่งเร้าอารมณ์ให้เกิด “จิตวิทยามวลชน” เกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบที่ก้าวร้าว ซึ่งบางครั้งศิลปินบางคนอาจจะใช้คำพูดที่รุนแรงบนเวทีการแสดง ด้วยการด่าทอ เสียดสี หรือแม้กระทั่งบางครั้งถึงขั้นถ่มน้ำลายและลงมือต่อยกับคนดูเองสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนการหล่อหลอมให้เกิดวัฒนธรรมที่ผิด

ทั้งนี้หากพิจารณาเนื้อเพลงเพื่อชีวิต ที่เป็นเพลงสะท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมหรือสภาพแวดล้อม ซึ่งผู้แต่งเพลงจะแต่งเพลงออกมาในรูปของความจริงและจินตนาการ ดังต่อไปนี้คือ (ทัศนีย์ เทิดธนาภาบุญ.2546)

1. การสะท้อนปัญหาของชาติ ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา เอกราชอธิปไตย ความเดือดร้อน ความทุกข์ยากอันเกิดจากการเอารัดเอาเปรียบของนายทุน ภัยธรรมชาติ ปัญหาการคอร์รัปชัน การปราบปราม ปัญหาแรงงาน ความไม่เสมอภาค เป็นต้น
2. การสะท้อนความคิดและอุดมการณ์ได้แก่ การสร้างเป้าหมายในการดำเนินการไปสู่ความหวังใหม่ ค่านิยมใหม่ เช่น เสรีภาพทางการเมือง อีสราภาพของความเป็นไทย ความใฝ่ฝันในสันติภาพการสร้างสังคมใหม่ เป็นต้น
3. แสดงถึงวิถีทางการต่อสู้ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ ได้แก่การเรียกร้องให้ผู้ฟังสนใจปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นจริงในสังคม ให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มคนโดยไม่จำกัดชนชั้น
4. การย้าหรือการแสดงเจตนาธรรมอันมีจุดยืนร่วมกัน เช่น การเสียสละ
5. กล่าวยกย่องกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้ที่เสียชีวิตทางการเมือง ชาวนา กรรมกร ปัญญาชน สตรี เยาวชน ข้าราชการ ครู แม่ นอกจากนี้ยังสะท้อนในเรื่องของความรัก ความแค้น ความสิ้นหวัง และปัญหาท้องถิ่น

งานวิจัยของสมาคมจิตเวชอเมริกัน (ปัญญา รุ่งเรือง.2553) ที่เสนอผลงานวิจัยว่า บทเพลงที่มีเนื้อหารุนแรงส่งผลต่อความคิดและอารมณ์ ทำให้คนฟังมีนิสัยก้าวร้าว และบทเพลงรุนแรงก็ไม่ได้ช่วยให้คลายความโกรธลง เนื้อเพลงรุนแรงยังส่งผลต่ออารมณ์ ความคิด และความรู้สึกที่ก้าวร้าวสามารถเพิ่มความรู้สึกเกลียดชังได้โดยไม่ต้องถูกยั่วยุหรือข่มขู่ อีกทั้งความแตกต่างในรูปแบบทางดนตรี คุณสมบัติเฉพาะตัวของศิลปิน ยังสามารถกระตุ้นการแสดงพฤติกรรมต่างๆได้อีกด้วยทั้งนี้เนื้อเพลงจะกระตุ้นสัญชาตญาณ แต่ทำนองและจังหวะจะกระตุ้นจิตใต้สำนึก เพราะดนตรีสามารถเข้าสู่ส่วนลึกของจิตใจได้เอง โดยไม่ต้องแปลความใดๆ

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลของเพลงเพื่อชีวิต ที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบ โดยจะศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมากว่ามีทัศนคติอย่างไร และศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเลียนแบบหลังจากที่ได้ฟังเพลงเพื่อชีวิตว่าได้มีผลต่อการแสดงออกหรือพฤติกรรมในด้านใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่จะสามารถรู้และอาจนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ และหาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมการเลียนแบบที่ไม่เหมาะสมของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตหัวหมาก
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเลียนแบบที่มีต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตหัวหมาก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบที่มีต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก

2. วิธีการศึกษา

ในการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตหัวหมากใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากรสำหรับงานวิจัยนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขต หัวหมาก ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 9 คณะ คือ คณะมนุษยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะพัฒนารัฐพวงมณฑล คณะสื่อสารมวลชน คณะวิทยาศาสตร์ จำนวนทั้งหมด 40,804 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ณ ระดับความเชื่อถือ 95% จากสูตรของ Taro Yamane (1973, p.68) ซึ่งพิจารณาจากนักศึกษาทั้ง 9 คณะ และกำหนดความผิดพลาดไม่เกิน 5% หรือระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้สูตรดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนนักศึกษาในแต่ละคณะ} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนภาค 2/2555 ทั้งหมด}}$$

ซึ่งได้จำนวนนักศึกษาในแต่ละคณะตามตารางดังนี้

คณะ	จำนวน
คณะมนุษยศาสตร์	54
คณะนิติศาสตร์	68
คณะบริหารธุรกิจ	70
คณะศึกษาศาสตร์	59
คณะรัฐศาสตร์	124
คณะเศรษฐศาสตร์	4
คณะพัฒนารัฐพวงมณฑล	3
คณะสื่อสารมวลชน	8
คณะวิทยาศาสตร์	10

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด ประกอบไปด้วยคำถาม 3 ส่วน ได้แก่ 2.1 สถานภาพทั่วไป เป็นลักษณะคำถามลักษณะทางประชากร โดยเป็นคำถามแบบปลายปิดและหลายตัวเลือก 2.2 ทักษะติดต่อเพลงเพื่อชีวิต 2.3 พฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิต โดยมาตรวัดตัวแปรของ ข้อคำถามในแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 3 เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิท์ (Likert) 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษา นำเสนอข้อมูลด้วยตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย และทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแบบ t-test และ F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe) ในการอธิบายค่าความแตกต่างระหว่างสถานภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก ในด้านทัศนคติ และพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิต และใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิตกับพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก

ทฤษฎีที่ใช้

ทฤษฎีการเลียนแบบ

การเลียนแบบ (imitation) หมายถึง พฤติกรรมการเอาอย่างตัวแบบ ซึ่งเกิดจากกระบวนการทางจิตวิทยา และสังคม โดยที่ผู้เลียนแบบอาจรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ (จรรยา สุวรรณ, 2547, หน้า 16)

พฤติกรรมการเลียนแบบ เป็นพฤติกรรมของผู้เลียนแบบ ซึ่งแสดงออกโดยอาศัยพฤติกรรมของตัวแบบเป็นต้นแบบ ตัวแบบประพฤติดนปฏิบัติอย่างไร แสดงกิริยาอาการอย่างไรผู้เลียนแบบก็กระทำการอย่างนั้นด้วย ฝ่ายตัวแบบอาจมีตัวตนอยู่จริงๆ ในอดีต และปัจจุบัน หรืออาจเป็นตัวแบบในจินตนาการ เช่น ในนวนิยาย และวรรณคดี พฤติกรรมเลียนแบบอาจเหมือนกันหรือเป็นอย่างเดียวกับพฤติกรรมบางส่วน หรือทั้งหมดของตัวแบบในระดับที่มีความแตกต่างกันบ้างจนกระทั่งไม่มีความแตกต่างระหว่างกันเลยกล่าวคืออาจเหมือนกันทุกประการในด้านประพฤติปฏิบัติตนตลอดจนถึงวิถีชีวิตของผู้เลียนแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถความรู้สึก ความเลื่อมใสศรัทธา ทัศนคติ ค่านิยม อุดมคติของผู้เลียนแบบรวมทั้งสถานการณ์แวดล้อมอื่นๆ ประกอบด้วย

ในทางจิตวิทยาแยกการเลียนแบบออกเป็น 2 แบบ คือ (กาญจนา แก้วเทพ, 2543, หน้า 183)

1. Imitation เป็นการแสดงกิริยาออกมาในท่าทางตรงๆ การเลียนแบบชนิดนี้จะเป็นการเลียนแบบจากภายนอกและอยู่ในระดับผิวเผิน

2. Identification เป็นการเลียนแบบที่เน้นหนักไปทางจิตใจ โดยผู้เลียนแบบมีความต้องการบางอย่าง (modeling) ที่ตนได้สังเกตเห็น โดยเน้นการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวต้นแบบ ในลักษณะเชิงสัญลักษณ์ มากกว่าการเลียนแบบจากภายนอกเท่านั้น

ประสิทธิภาพในการเลียนแบบพฤติกรรมจากบุคคลอื่นจะมีมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับความละเอียดชัดเจน ความโดดเด่น และระดับความซับซ้อนของพฤติกรรมจากบุคคลต้นแบบที่แสดงเป็นสำคัญ ซึ่งการจะเลียนแบบพฤติกรรมเป็นการเรียนรู้วิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม (Peter & Olsen, 1996, p 254-255) ระดับการเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมชมชอบจะเพิ่มมากขึ้นในระยะวัยรุ่นมากกว่าในวัยเด็กเนื่องจาก (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545, หน้า 48)

1. ความต้องการรู้จักตนเอง การมีบุคคลที่ตนนิยมชมชอบมาเป็นแบบอย่างให้ยึดถือ และเลียนแบบจะช่วยลดความขัดแย้งในด้านความไม่รู้จักรัก และไม่เข้าใจตนเอง

2. การแสวงหาแบบอย่างเพื่อดำเนินชีวิตแบบผู้ใหญ่ โดยที่วัยรุ่นนั้นนับถือว่าเป็นวีรบุรุษนั้นมิได้หนึ่งคนขึ้นอยู่กับความต้องการ บุคลิกภาพ ความใฝ่ฝัน สติปัญญา ตลอดจนอิทธิพลของครอบครัว และสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมด้วย อาจเป็นบุคคลที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ บุคคลทางวรรณคดี ดารา นักแสดง นักกีฬาที่มีชื่อเสียง

ฯลฯ การเลือกเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมชมชอบในวัยรุ่นจะแตกต่างจากวัยเด็กที่อาศัยความใกล้ชิดเป็นแรงจูงใจในการลอกเลียนแบบมาเป็นการใช้เหตุผลและอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

3. การเลียนแบบบุคคลนิยมชมชอบความวัยรุ่นในปัจจุบัน เห็นได้จากการพยายามทำตัวเองให้เหมือนดารา นักแสดงที่ตนชื่นชอบในแง่ต่างๆ อาทิ ทรงผม เสื้อผ้า และบุคลิกลักษณะ เป็นต้น

พัฒนาการของการเลียนแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการที่มีอยู่แล้ว การเลียนแบบอาจมีเพิ่มขึ้นได้ด้วยการเสริมแรงพฤติกรรมที่เหมือนกับพฤติกรรมของตัว ในการเรียนรู้ด้วยการปรับปรุงทักษะในการเลือกสังเกต การมองเห็น ผลตอบแทนของการกระทำตามคนอื่น ทำให้มีพฤติกรรมเลียนแบบมากขึ้น เมื่อมีเครื่องล่อใจให้กระทำตามตัวแบบดารา และนักร้องที่ปรากฏตัวตามสื่อต่างๆ จึงถือเป็นต้นแบบสำคัญที่ก่อเกิดพฤติกรรมในการเลียนแบบ

ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ (เดชา สวนานนท์, 2512, หน้า 28)

องค์ประกอบของทัศนคติ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ คือ ส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ทั่วไปทั้งที่ชอบ และไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้ หรือคิดว่าสิ่งใดดีมีค่าจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก หรือเป็นแนวคิดที่ต่างกันนั่นเอง

ดังนั้นส่วนประกอบด้านความคิด หรือความรู้สึก ความเข้าใจ จึงนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบขั้นพื้นฐานของทัศนคติ และส่วนประกอบนี้จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคลอาจออกมาในรูปแบบที่แตกต่างกันทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้

หน้าที่หรือกลไกของทัศนคติ

หน้าที่หรือกลไกของทัศนคติ (the function attitude) มี 4 ประการ ดังนี้ (Daniel Katz , 1960 : 163 – 191)

1. เพื่อใช้สำหรับการปรับตัว (Adjustment) หมายความว่า ตัวบุคคลทุกคนจะอาศัยทัศนคติเป็นเครื่องยึดถือสำหรับการปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนสูงสุด และมีผลเสียน้อยสุด ดังนั้นทัศนคติจึงสามารถเป็นกลไกที่จะสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์ของเขา และด้วยสิ่งเหล่านี้เองที่จะทำให้แนวโน้มของพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ต้องการมากที่สุด

2. เพื่อป้องกันตัว (Ego-defensive) โดยปกติในทุกขณะ คนทั่วไปมักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับความจริงในสิ่งที่ขัดแย้งกับความคิดของตน (self-image) ดังนั้นทัศนคติจึงสามารถสะท้อนมาเป็นกลไกที่ป้องกันตัวโดยการแสดงออกเป็นความรู้สึกถูกดูถูกเหยียดหยามหรือตีฉินินทาคนอื่น และขณะเดียวกันก็จะยกตนเองให้สูงกว่าด้วยการมีทัศนคติที่ถือว่าตนนั้นเหนือกว่าผู้อื่น การก่อตัวที่เกิดขึ้นมาของทัศนคติในลักษณะนี้จะมีลักษณะแตกต่างจากการมีทัศนคติเป็นเครื่องมือในการปรับตัวดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือ ทัศนคติจะมีไข่พัฒนาขึ้นมาจากการมีประสบการณ์กับสิ่งนั้นๆ โดยตรง หากแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากภายในตัวผู้หนึ่งหวังใช้เพียงเพื่อการระบายความรู้สึก

3. เพื่อการแสดงความหมายของค่านิยม (Value Expressive) ทัศนคตินั้นเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมต่าง ๆ และจะใช้สำหรับสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมต่าง ๆ ในลักษณะที่จำเพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ดังนั้นทัศนคติ จึงสามารถใช้สำหรับอธิบาย และบรรยายความเกี่ยวกับค่านิยมต่าง ๆ ได้

4. เพื่อเป็นตัวจัดระเบียบเป็นความรู้ (Knowledge) ที่คนคิด จะเป็นมาตรฐานที่ตัวบุคคลจะสามารถใช้ ประเมิน และทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่รอบตัว ด้วยกลไกดังกล่าวนี้เอง ที่ทำให้ตัวบุคคลสามารถรู้ และ เข้าใจถึงระบบ และระเบียบของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม (attitude and behavior) มีผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ทัศนคติ มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ในขณะที่เดียวกันการแสดงพฤติกรรมของบุคคลก็มีผลต่อทัศนคติของบุคคลด้วย

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องอิทธิพลของเพลงเพื่อชีวิตที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบของนักศึกษามหาวิทยาลัย รามคำแหง วิทยาเขตหัวหมากได้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.0 และเพศหญิงจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 โดยมีอายุระหว่าง 21-23 ปี ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษารหัส 54 ศึกษาในคณะรัฐศาสตร์ และมี รายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท

เมื่อศึกษาทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิต กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิตโดยรวมในระดับปานกลาง มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 ซึ่งประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ

1. ศิลปินมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้หมายถึงเอกลักษณ์ในการแต่งกาย บุคลิกท่าทาง การใช้คำพูด หรือการแสดงออก

2. เนื้อเพลงที่ใช้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจน เนื่องจากเพลงเพื่อชีวิตเป็นเพลงที่สะท้อน ความเป็นจริงของสังคมในเรื่องความเป็นอยู่ของชนระดับล่าง ความยากลำบาก การถูกเอารัดเอาเปรียบ อีกทั้งยัง สะท้อนภาพของเศรษฐกิจ การเมือง อย่างตรงไปตรงมาทำให้ผู้ที่ฟังสามารถซึมซับและเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายโดยไม่ต้อง ตีความ ซึ่งทำให้เพลงเพื่อชีวิตสามารถเข้าถึงกลุ่มคนที่ใช้แรงงานหรือกลุ่มคนที่มีแนวคิดเดียวกันได้ง่าย

3. ทัศนคติที่มีต่อเพลงเพื่อชีวิตในลำดับสุดท้ายคือ รู้สึกรำคาญ ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ กลุ่มเป้าหมาย รู้สึกรำคาญต่อเพลงเพื่อชีวิตเนื่องจากเพลงเพื่อชีวิตเป็นเพลงเฉพาะกลุ่มสำหรับคนที่ชอบเพลงแนวนี้ ไม่ใช่เพลงตลาดทั่วไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะเลือกฟังเพลงตลาดมากกว่า อีกทั้งเพลงเพื่อชีวิตบางเพลงมีเนื้อหาที่โจมตี สังคม หรือสะท้อนความจริงที่เกิดขึ้นซึ่งอาจเป็นตัวกระตุ้นหรือโน้มน้าวให้เกิดความขัดแย้งได้

ในส่วนพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิต โดยรวมในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยกับ 3.16 ซึ่งประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเลียนแบบมากที่สุดตามลำดับคือ

1. เลียนแบบทางความเชื่อด้านรักชาติ เนื่องจากเพลงเพื่อชีวิตส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่สะท้อนสังคม เศรษฐกิจ และ การเมือง อย่างตรงไปตรงมา อีกทั้งยังมีเพลงเพื่อชีวิตบางเพลงที่ถูกแต่งขึ้นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ความขัดแย้งในสังคม ซึ่งเนื้อหาของเพลงจะเป็นการกระตุ้นความคิดหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาในเรื่องความสามัคคี ความปรองดอง ของคนที่มีแนวคิดเดียวกัน

2. เลียนแบบการแต่งตัวตามศิลปินที่ชื่นชอบ ศิลปินเพลงเพื่อชีวิตมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในเรื่องของการแต่ง กาย ซึ่งบ่งบอกความเป็นตัวตนของศิลปินและเป็นที่จดจำได้ง่าย คนที่ชื่นชอบเพลงเพื่อชีวิตจะเลียนแบบการแต่งกาย ตามศิลปินเพื่อแสดงว่าเป็นกลุ่มคนเดียวกัน

3. เลียนแบบท่าทางการกิน ในประเด็นนี้เป็นประเด็นที่เกิดการเลียนแบบน้อยที่สุด เนื่องจากไม่ค่อยมีการ แสดงออกของศิลปินให้เห็นอย่างชัดเจน

สำหรับการเปรียบเทียบลักษณะนักศึกษาที่แตกต่างกันกับทัศนคติที่มีต่อเพลงเพื่อชีวิต พบว่ากลุ่มตัวอย่างมี ที่ความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ และรหัสนักศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิตแตกต่างกัน ในขณะที่กลุ่ม ตัวอย่างที่สังกัดคณะแตกต่างกันและรายได้แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิตไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบ ลักษณะนักศึกษาที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีที่ความแตกต่างทางด้านเพศ รหัส นักศึกษาและรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตแตกต่างกัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดคณะ

แตกต่างกันและอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตไม่แตกต่างกัน ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิตกับพฤติกรรมเลียนแบบพบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งหมายความว่าทัศนคติมีผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษา

4. สรุป

ในการศึกษาอิทธิพลของเพลงเพื่อชีวิตที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิตในประเด็นศิลปินมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวมากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อเพลงที่ใช้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความได้ชัดเจน และมีความรู้สึกประทับใจต่อเพลงเพื่อชีวิตน้อยที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ศิลปินเพลงเพื่อชีวิตมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นที่รับรู้ของคนทั่วไป ทั้งในเรื่องของการแต่งตัว บุคลิก หรือท่าทางต่างๆ ทั้งนี้ภาพลักษณ์ของศิลปินเพลงเพื่อชีวิตจะถูกถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆ ทั้ง โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งภาพลักษณ์เหล่านี้จะตกทอดสู่ศิลปินรุ่นต่อมา ซึ่งบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นมานี้จะสามารถเปลี่ยนแปลงและเป็นแรงจูงใจที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ ดังที่ เดชา สมนานท์ กล่าวว่า ทัศนคติ จะประกอบไปด้วย องค์ประกอบด้านความรู้ ซึ่งเป็นส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ทั้งไปทั้งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้ หรือคิดว่าสิ่งใดดีมีค่าจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น องค์ประกอบด้านความรู้สึก ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก หรือเป็นแนวคิดที่ต่างกันนั่นเอง ทั้งนี้ทัศนคติจะก่อตัวเกิดขึ้นมาและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยหลายประการ เช่น การจูงใจทางร่างกาย ทัศนคติจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งกำลังดำเนินการตอบสนองตามความต้องการหรือแรงผลักดันทางร่างกาย ตัวบุคคลจะสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคคลหรือสิ่งของที่สามารถช่วยให้เขามีโอกาสตอบสนองความต้องการของตนได้ หรือเมื่อได้รับข่าวสารข้อมูลต่างๆ ซึ่งข่าวสารข้อมูลบางส่วนที่เข้ามาสู่บุคคลนั้นจะทำให้บุคคลนั้นเก็บไปคิดและสร้างเป็นทัศนคติขึ้นมาได้ แม้กระทั่งการเกี่ยวข้องกับกลุ่ม เช่น ครอบครัว วัด กลุ่มเพื่อนร่วมงาน กลุ่มกีฬา โดยกลุ่มเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งรวมของค่านิยมต่างๆ แต่ยังมีกรถ่ายทอดข้อมูลให้แก่บุคคลในกลุ่ม ซึ่งทำให้สามารถสร้างทัศนคติขึ้นได้ โดยเฉพาะครอบครัวและกลุ่มเพื่อนร่วมงานเป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุด ที่จะเป็แหล่งสร้างทัศนคติให้แก่บุคคลได้ นอกจากนี้ ประสบการณ์ของแต่ละคนที่มีจะก่อให้เกิดเป็นทัศนคติได้ และลักษณะทางต่างๆ ก็มีส่วนทางอ้อมที่สำคัญในการสร้างทัศนคติให้กับตัวบุคคล

ปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดทัศนคติที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ในความเป็นจริงไม่ได้มีการเรียงลำดับตามความสำคัญ ทั้งนี้เพราะปัจจัยแต่ละตัวเหล่านี้ ตัวไหนจะมีความสำคัญต่อการก่อตัวของทัศนคติมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการศึกษาสร้างทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สำหรับการศึกษาเรื่องพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตในประเด็นความเชื่อด้านรักชาติ มากที่สุด รองลงมาคือ เลียนแบบการแต่งตัวตามศิลปินที่ชื่นชอบ และเลียนแบบท่าทางการกินน้อยที่สุด ผลการวิจัย ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเพลงเพื่อชีวิตสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในด้านการรักชาติ การสะท้อนปัญหาของชาติ ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ความเดือดร้อน ความทุกข์ยากอันเกิดจากการเอารัดเอาเปรียบของนายทุน ภัยธรรมชาติ ปัญหาการคอร์รัปชัน การปราบปราม ปัญหาแรงงาน ความไม่เสมอภาค นอกจากนี้ยังสะท้อนความคิดและอุดมการณ์ในการดำเนินการไปสู่ความหวังใหม่ ปลุกฝังค่านิยมใหม่ เช่น เสรีภาพทางการเมือง อีสราภาพของความเป็นไทย หรือการสร้างสังคมใหม่ทั้งนี้การแสดงถึงวิถีทางหรืออุดมการณ์นั้นจะใช้วิธีเรียกร้องให้ผู้ฟังสนใจปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นจริงในสังคม ให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มคนโดยไม่จำกัดชนชั้น ย่ำหรือแสดงเจตนารมณ์อันมีจุดยืนร่วมกัน หรือกล่าวยกย่องกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้ที่เสียชีวิตทางการเมือง ชาวนา กรรมกร ปัญญาชน สตรี เยาวชน และยังสะท้อนนามธรรมในเรื่องของ

ความรัก ความแค้น ความสั่นไหว ทั้งนี้แนวคิดและค่านิยมนี้ได้ถูกสืบทอดและปลูกฝังจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งก่อให้เกิดเป็นแรงจูงใจให้เป็นพฤติกรรมเลียนแบบ ซึ่งพัฒนาการของการเลียนแบบขึ้นอยู่กับพัฒนาการที่มีอยู่แล้ว การเลียนแบบอาจมีเพิ่มขึ้นได้ด้วยการเสริมแรงพฤติกรรมที่เหมือนกับพฤติกรรมของตัวต้นแบบ การเรียนรู้ การปรับปรุง การเลือกสังเกต การจดจำ หรือผลตอบแทนของการกระทำตามคนอื่น จะเป็นแรงจูงใจทำให้มีพฤติกรรมเลียนแบบมากขึ้น และโดยเฉพาะเมื่อมีเครื่องล่อใจให้กระทำตามตัวแบบ ดารา และนักร้องที่ปรากฏตัวตามสื่อต่างๆ จึงถือเป็นต้นแบบสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมในการเลียนแบบ

ระดับการเลียนแบบบุคคลที่คนนิยมชมชอบจะเพิ่มมากขึ้นตามองค์ประกอบดังที่ ศรีเรือน แก้วกังวาล กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

- ความต้องการรู้จักตนเอง การมีบุคคลที่ตนนิยมชมชอบมาเป็นแบบอย่างให้ยึดถือ และเลียนแบบจะช่วยลดความขัดแย้งในด้านความไม่รู้จัก และไม่เข้าใจตนเอง

- การแสวงหาแบบอย่างเพื่อดำเนินชีวิตแบบผู้ใหญ่ โดยที่วัยรุ่นนับถือว่าเป็นวีรบุรุษนั้นมีได้หนึ่งคนขึ้นอยู่กับความต้องการ บุคลิกภาพ ความใฝ่ฝัน สติปัญญา ตลอดจนอิทธิพลของครอบครัว และสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมด้วย อาจเป็นบุคคลที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ บุคคลทางวรรณคดี ดารา นักแสดง นักกีฬาที่มีชื่อเสียง ฯลฯ การเลือกเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมชมชอบในวัยรุ่นจะแตกต่างจากวัยเด็กที่อาศัยความใกล้ชิดเป็นแรงจูงใจในการลอกเลียนแบบมาเป็นการใช้เหตุผลและอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

- การเลียนแบบบุคคลนิยมชมชอบในปัจจุบัน เห็นได้จากการพยายามทำตัวเองให้เหมือนดารานักแสดงที่ตนชื่นชอบในต่าง ๆ อาทิ ทรงผม เสื้อผ้า และบุคลิกลักษณะ เป็นต้น

ในส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะคิดต่อเพลงเพื่อชีวิตกับพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 หมายความว่าทักษะคิดต่อเพลงเพื่อชีวิตมีผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษา

ผลจากการพิสูจน์สมมติฐานดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม (attitude and behavior) มีความสัมพันธ์ และมีผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ทัศนคติมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ในขณะที่การแสดงพฤติกรรมของบุคคลก็มีผลต่อทัศนคติของบุคคลด้วย ทัศนคติจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจ เลือกรับ จดจำ และมีพฤติกรรมการเลียนแบบต่อบุคคลนั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจะมีการทำวิจัยในแนวคิดนี้อย่างต่อเนื่อง และขยายขอบเขตในการวิจัยให้ครอบคลุม อาจเป็นการศึกษาในลักษณะเดียวกันแต่ขยายกลุ่มประชากรตัวอย่าง อาทิ จากนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับการฟังเพลงเพื่อชีวิตไปใช้ประโยชน์ต่างๆ เช่น การแต่งกาย การรักใคร่ปรองดอง การรักษาดิ การทำกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านอบายมุขต่างๆ เป็นต้น

5. เอกสารอ้างอิง

- ทัศนีย์ เทิดธนาภรณ์ . 2546. อิทธิพลของบุคคลต้นแบบที่มีต่อพฤติกรรมเลียนแบบและความตั้งใจซื้อสินค้าที่มีความเกี่ยวพันสูง และต่ำกับวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์-นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พัชรภา ศักดิ์โสภณ. 2548. อิทธิพลของโฆษณาแฟชั่นในนิตยสาร ต่อพฤติกรรมเลียนแบบการแต่งกายของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล, ส่วนระเบียบและสถิติ. 2555.

จำแนกตามคณะ สาขาวิชา และปีที่เข้าศึกษา กรุงเทพมหานคร:

สาวิตรี สุตรา. 2539. การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมกรออมของชาวชนบทในจังหวัดสุรินทร์.

วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

สินนภา ภู่ว่าง. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ทักษะคิดและการแต่งกายตามแฟชั่นของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมฤทัย กล่อมน้อย. 2547. พฤติกรรมการเปิดรับชมและการเลียนแบบสื่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำช่อง 7 สีของกลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Blumler, J.G., & Kahn, J. V. 1974. **The uses of mass communication:Current Perspective on gratifications research.** Beverly Hills, CA:Sage.

Parsons,T. 1951. **The social system.** New York: The Free Press.

Paone, D . 2006. An examination of stimulus generalization in generalized Imitation. **Dissertation Abstracts International, 67(01),525B.** (UMI No. 3204971)

Yamane, T . 1973. **Statistics: An introductory analysis (3 rd ed.).** Singapore: Times Printers